

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Затверджено на засіданні кафедри фінансів,
обліку і аудиту протокол №1 від
05.10.2022р.

Погоджено на засіданні кафедри будівельні
матеріали, конструкції та споруди протокол
№ 3 від 06.10. 2022 р.

ЕКОНОМІКА БУДІВНИЦТВА
СИЛАБУС

2022-2023 навч.рр.

Галузь знань – 19 «Архітектура та будівництво»

Спеціальність – 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

Освітня програма – «Промислове та цивільне будівництво» **Освітній рівень** – перший (бакалавр)

Кількість кредитів ЄКТС – 5 (150 годин)

Спікер курсу – Машошина Тетяна Вікторівна (канд.економ. наук, доцент) Контакти:38 (057) 730-10-94,e-mail: mashoshina@kart.edu.ua

Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу =
<http://rasp.kart.edu.ua/> Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>
Додаткові інформаційні матеріали: <http://lib.kart.edu.ua>

Сфера економіко-фінансових відносин між підприємствами та суб'єктами ринкової економіки є важливим питанням при формуванні знань з економіки для майбутніх спеціалістів будівельної галузі.

Економіка будівництва є галузевою наукою, яка вивчає закономірності розвитку та ефективного функціонування притаманні галузі будівництва і являє собою синтез дисциплін, які призначені забезпечити цілісність технічної і економічної підготовки студентів-будівельників.

Метою вивчення є формування системи спеціальних знань і практичних навичок щодо визначення вартості проектно-вишукувальних робіт, вартості будівництва, складання кошторисної документації на кожному етапі будівельного процесу, аналізу показників виробничо-господарської діяльності підприємства будівельної галузі.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів: загальні компетентності (ЗК), спеціальні (фахові) компетентності (СК), результати навчання (ПР):

ЗК03. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності в сфері економіки будівництва.

ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій в процесі вирішення економічних завдань.

ЗК06. Здатність самостійно оволодівати знаннями щодо сфери економіки будівництва.

ЗК07. Навички виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних усних, письмових та електронних джерел з питань економіки будівництва.

ФК01. Здатність до розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів економіки будівництва.

ФК11. Знання сучасних вимог нормативної документації в галузі будівництва.

ФК12. Здатність виконувати та аналізувати економічні розрахунки вартості будівельних об'єктів.

РН14. Дотримуватись сучасних вимог нормативної документації в галузі будівництва, що стосуються ціноутворення у будівництві.

РН15. Виконувати та аналізувати економічні розрахунки вартості будівельних об'єктів.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Економіка будівництва, як навчальна дисципліна формує систему знань та практичних навичок щодо використання методів ціноутворення

в сфері проектування і будівництві, які вкрай необхідні знати для визначення вартості будівництва; аналізу зв'язків і взаємодії всіх учасників інвестиційно-будівельного процесу.

Підготовка фахівців-будівельників потребує вивчення дисципліни «Економіка будівництва», в результаті опанування якої студенти навчаться складати та аналізувати кошторисну документацію об'єктів будівництва; складати локальні кошториси на різні види робіт; виконувати економічні розрахунки ефективності впровадження у будівельне виробництво енергозберігаючих заходів; володіти методикою розрахунку потреби в виробничих ресурсах будівельних та монтажних робіт. Отримують знання щодо видів та принципів складання договірної ціни; складу собівартості будівельно-монтажних робіт, її видів та шляхів зниження; сутність понять “дохід”, “прибуток”, “рентабельність” як фінансових результатів діяльності підприємства; видів інвестицій, показники їх ефективності; основи аналізу господарської діяльності будівельних організацій.

Організація навчання

Курс «Економіка будівництва» посідає важливе місце у навчальному процесі, оскільки дає методичні знання і практичне вміння.

Курс супроводжується текстовим навчальним матеріалом, презентаціями та індивідуальними завданнями. При викладанні дисципліни для активізації навчального процесу на практичних заняттях передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як міні-лекції, кейс-технології, семінари-дискусії та ситуаційні завдання, ознайомлення з сучасною комп'ютерною програмою «Будівельні Технології-Кошторис».

Проведення практичних занять із застосуванням методу аналізу конкретних ситуацій має відмінності від традиційних занять тим, що в його основі лежить аналіз ситуації з виявленням реальної соціальної проблеми, яка може не мати однозначного вирішення.

Для опанування матеріалу дисципліни, окрім лекційних, практичних занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу слід приділити самостійній роботі студентів за такими видами: вивчення додаткової літератури; робота із законодавчими та нормативними матеріалами; робота у мережі Інтернет; підготовка до занять. В індивідуальних завданнях міститься перелік тематичних оглядів, які найбільш широко розкривають проблематику тем з дисципліни «Економіка будівництва». Опрацювання тематичних оглядів, які обираються студентами самостійно, дозволить поглибити та розширити їхні знання у сфері економіки будівництва.

Теми курсу

Тема 1 Загальна характеристика організацій будівельної галузі.

Продукція будівельної галузі та її вплив на народне господарство держави. основні етапи будівельного процесу. Учасники інвестиційно-

будівельного процесу. Техніко-економічні особливості капітального будівництва. Форми та способи будівництва.

Тема 2 Підрядні торги, як форма економічних відносин

Конкуренція – передумова виникнення торгів. типи конкуренції. методи конкуренції. Процедура проведення торгів. Способи проведення торгів. Ціна тендерної пропозиції за контрактом, договірна ціна. Інформація, що є основою тендерної документації. Основні принципи визначення ціни тендерної пропозиції.

Тема 3 Організаційно-правові форми підприємств будівельної галузі

Будівельні організації. Будівельні товариства акціонерного типу, холдингові компанії. Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з додатковою відповідальністю. Види будівельних організацій в умовах підприємницької діяльності. Повне товариство. Командитне товариство.

Тема 4 Інвестування в будівництві. Економічна ефективність інвестицій

Економічний зміст інвестицій. Капітальні вкладення. Довгострокове кредитування інвестицій в основні виробничі засоби. Лізингове інвестування. Показники економічної ефективності інвестицій. Фактори які впливають на оцінку ефективності інвестицій.

Тема 5 Собівартість будівельно-монтажних робіт

Собівартість будівельно-монтажних робіт. Планова собівартість. Фактична собівартість. Види витрат будівельно-монтажної організації. Класифікація витрат.

Тема 6 Система ціноутворення у будівництві

Особливості визначення ціни в будівництві. Однорівнева система ціноутворення. Кошторисне нормування та ціноутворення. Кошторисна норма. Кошторисні нормативи. Вимоги до нормативів. Види кошторисних нормативів. Стадії визначення вартості будівництва. Види кошторисної документації. Локальні кошториси. Об'єктні кошториси. Зведений кошторисний розрахунок. Зведення витрат.

Тема 7 Визначення вартості будівництва

Методи визначення вартості проектно-вишукувальних робіт. Визначення кошторисної вартості будівництва. Порядок складання локального кошторису. Прямі витрати. Загальновиробничі витрати. Статті загальновиробничих витрат. Порядок складання об'єктного кошторису. Порядок складання зведеного кошторисного розрахунку.

Тема 8 Основні засоби будівництва.

Класифікація основних засобів. Показники ефективного використання основних засобів. Загальні показники. Фондовіддача. Фондоємність. Фондоозброєність. Часткові показники. Показники екстенсивного використання основних засобів. Показники інтенсивного використання. Інтегральний показник. Амортизація основних засобів.

Тема 9 Оборотні кошти будівельних організацій.

Класифікація оборотних коштів. Виробничі запаси. Незавершене виробництво. Структура оборотних коштів. Показники ефективного використання оборотних коштів.

Тема 10 Узагальнюючі економічні показники діяльності будівельних організацій.

Прибуток і доход як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства. Оцінка фінансово-економічного стану. Економічна ефективність виробництва.

Тема 11 Трудові ресурси. Праця та види оплати праці.

Поняття трудових ресурсів. Показники вимірювання трудових ресурсів. Продуктивність праці: виробіток, трудомісткість. Методи вимірювання продуктивності праці. Тарифна система. Тарифна сітка. Тарифна ставка. Заробітна плата. Відрядна. Погодинна.

Тема 12 Фінансові ресурси та фінансові відносини будівельних організацій

Функції фінансів будівельних організацій. Формування фінансових ресурсів. Фінансові відносини. Групування фінансових відносин в залежності від економічного змісту по напрямках. Зовнішні та внутрішні фінансові відносини будівельних організацій.

Тема 13 Розрахунки будівельних організацій

Види розрахунків. Види розрахункових документів. Платіжне доручення. Платіжна вимога. Платіжна вимога-доручення. Вексель. Чеки. Меморіальний ордер. Акредитив. Банк-емітент. Чекова книжка. Бенефіціар.

Тема 14 Бізнес-планування

Поняття бізнес-плану. Функції бізнес-плану. Класифікаційні ознаки. Стадії складання бізнес-плану. Склад бізнес-плану.

Тема 15 Кредитування будівельних організацій

Поняття кредиту, причини виникнення кредитних відносин. Види кредитів: за кредиторами; за формами та видами; за метою використання; за терміном надання; за забезпеченням; за порядком надання.

Тема 16 Оподаткування організацій будівельної галузі

Сутність податків, функції податків. Види податків. Податки і збори(обов'язкові платежі). Оподатковування підприємств.

Тема 17 Бухгалтерський облік

Види обліку. Предмет, об'єкт і метод бухгалтерського обліку. Господарські кошти. Джерела господарських коштів. Основні елементи методу бух обліку. Бухгалтерський баланс. Активи. Пасиви. Господарська операція, види. Система бухгалтерських рахунків. Сальдо. Дебет. Кредит. Особливості бухгалтерського обліку будівельних організацій.

Тема 18 Основи аналізу фінансової діяльності будівельних організацій

Напрямки фінансового аналізу діяльності будівельних організацій. Показники ліквідності, ділової активності, платоспроможності, рентабельності.

Економіка будівництва / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Запрошені лектори	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Розрахункова робота	
	Індивідуальні консультації	
	Іспит	

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Знання та вміння, набуті при вивченні дисципліни «Економіка будівництва» студенти зможуть застосувати, працюючи не тільки на підприємствах будівельної галузі, а й інших підприємствах різних форм власності й видів економічної діяльності.

Ресурси курсу

- 1 <http://lib.kart.edu.ua/> (Електронний портал УкрДУЗТ)
- 2 <http://portal.rada.gov.ua> (Офіційний портал Верховної Ради України);
- 3 <http://kmu.gov.ua> (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (КМУ);
- 4 <http://minfin.gov.ua> (Міністерство фінансів України);
- 5 <http://www.minregion.gov.ua> (Міністерство розвитку громад та територій України).

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції.

Правила оцінювання

Методи контролю: усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), підсумкове тестування, іспит.

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ (<http://kart.edu.ua/images/stories/akademiya/documentu-vnz/polojennya-12-2015.pdf>)

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Принцип формування оцінки за модуль у складі залікових кредитів I і II за 100-бальною шкалою показано у таблиці, де наведена максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Для контролю знань за практичною складовою дисципліни у вигляді письмової контрольної роботи. Письмові контрольні роботи – це ефективний метод перевірки й оцінки знань, вмінь і навичок студентів, а також їх творчих здібностей, що дає можливість у найбільш короткий термін одночасно перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами групи та визначити напрями для індивідуальної роботи з кожним. Однорідність робіт, що виконуються студентами, дозволяє пред'являти до всіх однакові вимоги й об'єктивно оцінювати результати навчання.

Перелік питань з курсу для підготовки до виконання контрольних завдань та письмових контрольних робіт наведено у Додатку 1.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
до 60	до 40	до 100
Поточний контроль		1(2) семестр
відвідування занять		до 5 включно
активність на заняттях (лекціях, практичних)		до 5 включно
виконання поточних контрольних завдань		10
виконання письмових контрольних робіт протягом модулю		20
виконання та захист самостійних робіт відповідно до варіанту		20
підсумок		60

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно до встановленого терміну.

При заповненні екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка

ВІДМІННО – 5	<u>Відмінно</u> – відмінне виконання лише з незначною кількістю	90-100	A

	помилки		
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Команда викладачів:

Машошина Тетяна Вікторівна (<http://kart.edu.ua/staff/mashoshina-tv>) – спікер з питань економіки будівництва. Кандидат економічних наук з 2012 року. Дисертацію захистила у 2012 році у спеціалізованій вченій раді при Київському університеті будівництва та архітектури Міністерства освіти і науки України за спеціальністю 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами(за видами економічної діяльності)». Доцент кафедри фінансів з 2014р. Напрямок наукової діяльності: ціноутворення у будівництві. Автор понад 60 наукових праць.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>